

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Socialdepartementet
Enheten för folkhälsa och sjukvård
s.registrator@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2012:42 Bättre behörighetskontroll

Remissen berör inte TLVs verksamhet. TLV vill ändå ge följande synpunkter, särskilt eftersom Socialdepartementet efterfrågat synpunkter på förslagets för- och nackdelar och belysning av konsekvenserna av ett genomförande av förslagen.

TLV motsätter sig förslaget att allmänheten ska få direktåtkomst till HOSP-registret.

TLV instämmer i förslaget att vårdgivare, Apotekens Service AB och Transportstyrelsen ska få direktåtkomst till HOSP-registret. TLV förutsätter att också att den kommande Inspektionen för vård och omsorg ges direktåtkomst till registret.

TLV ifrågasätter om det är tillräckligt att reglera direktåtkomsterna genom förordning, med hänsyn till regeringsformen 2 kap. 6 § stycke 2.

Direktåtkomst för allmänheten

TLVs skäl att motsätta sig förslaget att allmänheten ska ges direktåtkomst till uppgifter i HOSP-registret är följande:

- 1) Allmänheten kommer inte vara särskilt hjälpta av sökresultaten, såsom förslaget är utformat (att kunna söka på namn och/eller personnummer). Det är osannolikt att patienter i allmänhet känner till en hälso- och sjukvårdspersonals personnummer eller ber vårdgivaren om det. Den som söker på ett (rättstavat) namn kan komma att få upp många namn i sökresultatet.¹ Folkbokföringsort kommer inte att visas enligt förslaget, och arbetsort finns inte i registret enligt uppgift. Därför kan det vara svårt för den som söker att veta om "hans/hennes" vårdkontakt överhuvudtaget finns med i resultatlistan och i så fall vem bland många med samma namn och samma yrke det kan vara. Sökresultatet ska enligt förslaget visa ålder, yrke och specialitet, men det är inte säkert att patienten känner till ålder eller specialitet (särskilt om det är en ny vårdkontakt). TLV anser dessutom att uppgift om datum för legitimation eller specialitet är ointressant att känna till. Om uppgift ska ges om detta bör det räcka med årtal.
- 2) Hälso- och sjukvårdspersonal riskerar att uppfattas som olämpliga utifrån sökresultat. Det kan inträffa t.ex. vid sökning på AT-läkare (som saknas i registret), om personen man söker på frivilligt har ansökt om inskränkt behörighet, eller om den som söker använder en annan stavning än den som är registrerad i HOSP-registret. Utrymmet för

¹ Enligt uppgift till TLV från HOSPs registeransvarig finns t.ex. 23 läkare med stavningen Anders Andersson och sammanlagt 80 personer med den stavningen i registret. Det finns 18 läkare som stavas Bo Andersson och 166 personer totalt i registret som stavas Bo Andersson. Listan kan göras lång på personer som har samma namn och även samma yrke i HOSP-registret.

spekulationer blir stort eftersom allmänheten som söker inte har en aning om varför ett namn inte finns med i det register som allmänheten har tillgång till. TLV befarar att ett allmänt sökbart HOSP-register kan komma att indirekt peka ut hälso- och sjukvårdspersonal på sätt som kan skada dessa personer både yrkesmässigt och privat. Det finns också risk för att personer slutar att frivilligt ansöka om inskränkt behörighet.

- 3) Förslaget kan ge allmänheten uppfattningen att patienten ansvarar för att säkerställa att behandlande hälso- och sjukvårdspersonal är behöriga och lämpliga. Riskerna finns att patienter upplever att de behöver kontrollera personalens behörighet, och att vården inte klarar av det själv. Ett alternativ är att lagstiftaren ålägger vårdgivarna att göra regelbundna kontroller (t.ex. att vårdgivaren i samband med månatlig löneförhör gör en sökning med hjälp av vårdgivarens framtida direktåtkomst till HOSP-registret).

Direktåtkomst för Apotekens Service AB

TLV tillstyrker förslaget att Apotekens Service AB får direktåtkomst till HOSP-registret. Utöver detta ser TLV gärna att det gick att i registret lägga in – eller till registret koppla – uppgifter om Läkemedelsverkets dispenser att förskriva metylfenidat (förskrivs till ADHD-patienter). Som det är idag tittar nämligen apoteken i vissa fall på både uppgifter som de indirekt fått från HOSP-registret och på uppgifter från Läkemedelsverket för att avgöra om förskrivaren är behörig. Detta medför extra tidsåtgång för den som ska hämta sin medicin och kan även ge en osäkerhetskänsla när farmaceuten kan säga att det dröjer lite för man måste kontrollera läkaren.

Reglering genom förordning eller lag

TLV anser att det finns risk för att den föreslagna regleringen om olika intressenters direktåtkomst till uppgifter i HOSP-registret kan innebära kartläggning av enskildas personliga förhållanden och därmed utgöra betydande intrång i den personliga integriteten. Regeringen bör därför överväga om inte regleringen ska göras i lag istället för i förordning, med hänsyn till regeringsformen 2 kap. 6 § stycke 2.

Enligt förarbetena omfattar nämnda lagrum vitt skilda slag av information som är knuten till den enskildes person, även uppgifter som inte är direkt knutna till den privata sfären, och uppgift om anställning ges som exempel (prop. 2009/10:80 s 177). Då uppgift om anställning anses kunna vara uppgift om personliga förhållanden bör regeringen överväga om inte också uppgift om yrke, och särskilt en i allmänhetens ögon negativt laddad begränsning i en persons utövande av sitt yrke, är uppgifter om personliga förhållanden som omfattas av regeringsformen 2 kap. 6 § stycke 2.

Detta yttrande har beslutats av t.f. generaldirektören Anna Märta Stenberg. Föredragande har varit juristen Hannah Nilsson. I handläggningen har även deltagit avdelningschef Inger Erlandsson och utredaren Camilla Berglund.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Anna Märta Stenberg

Hannah Nilsson